

QUI ENS HA VIST I QUI ENS VEU...

En un **Dictionnaire d'ethnographie moderne** aparegut l'any 1853 (J.-P. Migne, editor, Barrière d'enfer, París), els autors ens presenten així (pàg. 687):

«Els catalans són orgullosos, altius, violents en les seves passions, rudes en la conversa i en l'acció, rebels, indòcils, apassionats per la independència, actius, industriosos, infatigables; alhora mariners, agricultors, fabricants, van a cercar fortuna a tot arreu del món; valents, coratjosos, intrèpids, a vegades temeraris, tenaços en els seus propòsits, difícils de desanimar, tenen èxit a desgrat {d'obstacles que d'altres trobarien insuperables.

El caràcter dels habitants de Barcelona es veu una mica suavitzat per les relacions comercials; no obstant això, conserven una mena d'asprivesa connatural en els catalans.

Les dones de totes les condicions només porten el vestit espanyol quan van a l'església o a peu pels carrers; per tota la resta, segueixen amb molta exactitud les modes de França. El calçat és la part més important del seu agençament: les dones de tots els estaments porten mitges de seda i van ben calçades.

Catalunya és, de totes les províncies d'Espanya, la que ofereix més activitat i destresa per al comerç, les manufactures i l'agricultura. Una terra ingrata, tallada per muntanyes i roquerars, esdevé productiva i fins i tot fèrtil en mans dels catalans. Cultiven amb el major èxit les seves planes i les seves valls; però la seva intel·ligència es manifesta particularment en els terrenys pobres i àrids. Porten els conreus fins als roquissers més escarpats, que hom diria que només es poden destinar als animals selvàtics, i allí es veuen aparèixer insensiblement camps fertilitzats».

El **Dictionnaire d'ethnographie moderne** no utilitza pas com a sistema aquest to diti-ràmbic. En ocupar-se d'alguns altres pobles peninsulars es refereix, amb gravetat crítica, a la **siesta**, als **refrescos**, a l'herència **Maure**, a les **posades** on, sovint, acomodaven els viatgers al costat d'un **cochon**, d'un **âne** o d'una **mule**. La indolència hispànica crida l'atenció de l'autor, que la remarca de diverses maneres: observa que el gran nombre de servents d'ambdós sexes és un objecte de luxe i afegeix que, certament, la poca activitat dels servidors domèstics fa necessària la seva multiplicació, si es té present «que quatre criades espanyoles fan a penes la feina d'una cambrera francesa» (pàg. 694).

Com han canviat les coses! Qui havia de dir a l'Abbé Migne, responsable de la publicació del **Dictionnaire**, que al cap de 120 anys sort tindrien els francesos de les minyones espanyoles, perquè les pròpies els han passat a millor nivell de vida!

Al final, el redactor o redactors francesos opten per mostrar-se conciliadors, i l'article dedicat a Espanya acaba així (pàg. 695):

«Però el que hom no podrà lloar mai prou dels espanyols és el respecte de si mateixos, mòbil de nobles accions, els seus profunds sentiments religiosos i la seva adhesió a la fe monàrquica».

Als ulls dels observadors actuals d'altres països ¿què en deu quedar, de tot això? Hi ha aspectes que han variat força, no crec que els catalans d'ara arribéssim a les marques que ens atribuïa el **Dictionnaire**.. del segle passat. La qüestió de les minyones ja s'ha vist en quina direcció evoluciona i l'herència mora (amb les actituds contemplatives que a vegades comporta), segons com es miri, més aviat va deixar la gent endeutada.

Pel que fa a les conclusions dels col·laboradors de l'Abbé Migne, es podria dir que si bé deu ésser veritat que la història no es repeteix, hi ha ocasions que sembla com encantada.